

S. Sayısı : 49

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 sayılı ve 13-VI- 1935 tarihli kanunun 6 ncı maddesinin tefsirine dair Başvekâlet tezkeresile şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler ilâvesine dair kanun lâyihası ve Gümrük ve İnhisarlar, İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (3/306. 1/662)

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 sayılı ve 13 - VI - 1935 tarihli kanunun 6 ncı maddesinin tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi ve Gümrük ve inhisarlar, İktisad ve Maliye encümenleri mazbataları (3/306)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3996

9 - XII - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 sayılı ve 13 - VI - 1935 tarihli kanunun 6 ncı maddesinin tefsiri Maliye vekillüğinden yazılan sureti ilişik 3 - XII - 1936 tarih ve 33268/33523 sayılı tezkere ile rica edilmektedir.

İşin tefsir yolile hallini ve sonunun bildirilmesini dilerim.

Başvekil

İ. İnönü

Yüksek Başkanlığa

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 numaralı ve 13 - VI - 1935 tarihli kanunun 6 ncı maddesinde (2427 ve 1994 numaralı kanunlarla 1718 numaralı kanunun 1 nci ve on dördüncü maddeleri hükümleri ve ithalât umumî tarifesinin 203 numarasının (C) fıkrası kaldırılmıştır) denilmektedir.

Bu maddede ilga edildiği zikrolunan 2427 numaralı kanunun 1 nci maddesi, şu hükmü ihtiva etmektedir: (12 haziran 1930 tarihli ve 1718 numaralı daili istihlâk vergisi kanununun 29 mayıs 1932 tarihli ve 1994 numaralı kanun ile değiştirilen birinci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Dahildeki fabrikalarda istihsal edilecek şekerin kilosundan 12 kuruş ve glüközün kilosundan 4 kuruş istihlâk vergisi almır. Bu kanunun neşri tarihinde faaliyetleri henüz bir istihsal senesini tamamlamamış olan şeker fabrikaları mamulâtı için bu vergi on kuruş olarak almır. Ancak İera Vekilleri Heyeti 1935 ve müteakib senelerde bu mahiyette şeker fabrikaları mamulâtına aid vergiyi birinci fıkradaki miktara çıkarmağa salâhiyetlidir. Şeker fâbiri küp, kare ve toz halinde olan bileümle şekerlere şamildir.)

Şeker istihlâk resmi 2785 numaralı kanunun 1 nci maddesi mucuibince kiloda 4, 10 kuruşa indirilmiş olmasından dolayı bu resme taallük eden eski hükümlerin de tabiatile ilgası cihetine gidilmiştir.

Ancak ilga edildiği zikredilen 2427 numaralı kanunun birinci maddesi glüközün kilosundan

dört kuruş istihlâk resmi alınacağına dair başkaca bir hükmü ihtiva etmektedir. Munhasıran bu günkü maişet şeraitine göre halkın zarurî ihtiyaçları arasında sayılmakta olan şekerden alman istihlâk vergisini indirerek halkın ihtiyacını tehvin etmek maksadile hazırlanmış olan 2785 numaralı kanunun tedvini sırasında glüköz resminin kaldırılması veya indirilmesi asla derpiş edilmemiş bilâkis bütçede şeker ve glüköz istihlâk resimleri namile bir maddede gösterilen bu hasılatın 1935-1936 seneleri miktarları tahmin edilirken glüköz istihlâk resminin mahfuziyeti tabii görülerek ona göre hesap yapılmış bulunduğu ve Meclise de glüköz resmi müzakere mevzuu bile ittihaz edilmemiş olduğu için 2785 numaralı kanunun ilga ettiği hükümlerin şeker istihlâk resmine munhasır olduğu düşünülmüş ve bundan dolayı 1935 malî senesinde glüközdan kilo başına 4 kuruş istihlâk resmi alınmış olduğu gibi 1936 malî senesinde de bu resmin tahsiline devam edilmiştir.

Yukarıda da arzedildiği üzere 2785 numaralı kanun munhasıran şeker istihlâk resmini indirmek maksadile tanzim edildiği için Hükûmetçe hazırlanan ve Yüksek Meclise sunulan lâyhada şeker resminin indirilmesine dair olan hüküm derecedildikten sonra bu hükme uymayan hükümlerin mülga olduğunun zikrile iktifa edilmiştir. Mevzubahs ilga maddesi Hükûmetin teklifinde (Gümrük tarife kanunile dahilî istihlâk vergisi kanunlarının bu kanuna uymayan hükümleri kaldırılmıştır). şeklinde yazılmıştır. Esbabı mucibe lâyihasında glüköz resmine dair en ufak bir işaret yoktur. Hükûmetin teklifindeki ilga maddesi Maliye encümenince değiştirilerek (2427 ve 1994 numaralı kanunlarla 1718 numaralı kanunun birinci ve on dördüncü maddeleri hükümleri ve ithalât umumî tarifesi- ninin 203 numarasının C. fıkrası kaldırılmıştır) şekline ifrâğ edilmiştir.

Encümenin esbabı mucibe mazbatasında bu değiştirme sebebi aynen şu şekilde ifade edilmektedir.

Encümenimiz Hükûmetin ne için bu kanunu teklif eylediğine dair yazılı sebepleri yerinde görmüş ve lâyihayı İktisad encümeninin tadili gibi kabul etmiştir. Aneak 6 ncı maddeyi - yani ilga maddesini - daha açık bir ifade ile ve hükümden kalkan maddeleri göstererek yazmıştır.

İktisad encümeni ise, 6 ncı maddede bir değişiklik yapmamış, Hükûmetin teklif ettiği şekli ipka etmiştir. Binaenaleyh Maliye encümeninin tadilinden maksad mülga hükümleri tavzihten ibaret olub şeker istihlâk resmi indirilirken glüköz resmi ortadan kaldırmak mevzubahs olmamıştır.

2785 numaralı kanunun sernamesi (Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkında kanun) şeklindedir. Bu sernamede kanunun şeker istihlâk resmine müteallik olup glüköz resmine sari bulunmadığına ve ilga maddesinde zikrolunan hükümlerden, şekere müteallik olanlarının maksud olması lâzım geldiğine delâlet etmektedir.

Kanunların Meclise tesbit edilmekte olan sernameleri dahi kanuna mülhak bir mana, kıymet ifade edeceğine göre bu sername 2785 numaralı kanunun 6 ncı maddesindeki itlakı takyid ve ilgayı şeker istihlâk resmine müteallik eski hükümlere hasredecek bir mahiyette görülmektedir. Diğer cihetten 2785 numaralı kanunun Meclise kabul edildiği tarihten muahhar olan 1936 malî senesi muvazenei umumiye kanununa merbut varidat bütçesinin 8 ncı faslının birinci maddesinde (Şeker ve glüköz istihlâk vergisi denilmek suretile glüköz resminin baki ve mahfuz olduğu açıkça gösterilmiştir. Arz ve izahtan müstağni olduğu üzere bütçe, Devlet varidatının her sene tahsiline mezuniyet veren bir kanundur. Bütçe kanununun bu açık hükmü ihmal değil imal olunmak icabeder. Her ne kadar varidat nevilerinden her birinin müstenid oldukları hükümleri gösteren (C) cetvelinde (1936 bütçe kanunu madde 6) glüköz resmine müteallik hükmü ihtiva eden 2427 numaralı kanun münderiç değil ise de kanunun ibaresi veçhile (Varidat nevilerinden her birinin müstenid olduğu hükümleri gösteren) bu cetvel, cetvelde münderiç bulunmayan ve fakat kanunî hükme istinad eden vergilerin tahsiline mâni mahiyeti haiz değildir.

Kezalik 2785 numaralı kanunun meriyetinden evvel kabul ve tasdik edilmiş olan 1935 senesi muvazenei umumiye kanununa bağlı varidat bütçesinin 9 ncü faslının 1 ncı maddesinde şeker ve glüköz istihlâk vergileri mevzu ve bu vergilere göre (6 500 000) lira varidat tahmin edilmiştir. Tahmin olunan bu varidat, umumî Devlet masarifinin karşılığıdır. Bütçeye konulan bu varidatın, sarih bir hükümle ilga edilmedikçe tahsiline devam olunması tabii olduğundan bu verginin 1935 malî senesinde cibayetine devam bulunduğu gibi glüköz fabrikaları da bu vergiyi müşterilerine devir ve inikâs ettirmişlerdir. Bu verginin kaldırılmış olduğu neticesine varıldığı takdirde

tahsil olunan resimlerin fabrika sahiblerine iadesi lâzımgelsecektir. Halbuki onlar bunu müşterilerine devretmiş olduklarından bu suretle kendilerine tamamen gayrimuhik ve açıktan bir menfaat temin edilmiş olacaktır.

Diğer taraftan glüköz istihlâk vergisinin kaldırılmış olduğunu kabul etmek 2785 numaralı kanunla takib edilen şeker istihlâkını çoğaltmak maksadına münafi olacağı aşikârdır. Filhakika vazır kanunun şeker istihlâkını tezyid için bu madde üzerine mevzu vergi miktarını indirirken bu maddenin istihlâkını tenkis edecek olan glüköz istihlâkını teşvik edemezdi, böyle bir neticeyi mülahaza etmek bile mümkün değildir.

Yukarıda tafsilen arzedilen sebebler karşısında 2785 numaralı kanunun 6 ncı maddesindeki ilğaya mütedair hükümlerin, kaldırıldığı zikredilen kanunlardan munhasıran şeker istihlâk resmine teallük eden kısımlarına aid olduğu ve bu madde ile glüköz istihlâk resminin kaldırılması kastedilmemiş bulunduğu düşünülmekte ise de keyfiyetin tefsir yolile bir karara bağlanması muvafık olacağından işin Yüksek Meclise tevdiine müsaade buyurulmasını arz ve rica ederim.

Maliye vekili

F. Ağralı

Gümrük ve inhisarlar encümeni

T. B. M. M.

G. ve İn. Encümeni

Esas No. 3/306

Karar No. 7

28 - XII - 1936

Yüksek Reisliğe

2785 numaralı kanunun 6 ncı maddesinin tefsiri talebini havi Başvekâletin 5 - XII - 1936 tarihli tezkeresi encümenimize havale edilmekle Varridat umum müdürü hazır bulunduğu halde okundu.

2785 numaralı kanun bîdayeten encümenimizce müzakere edilmediğine göre nizamnamei dahilininin 124 ncü maddesi mucibince mezkûr kanunun mukaddema müzakere eden İktisad, Maliye ve Bütçe encümenlerince tefsiri kabil olabileceği kararına varılmış olduğundan işbu tezkerenin mez-

kûr encümenlere tevdiî zmnında Yüksek Riyasete sunuldu.

G. ve İn. E. Reisi

Çorum

İ. Eker

Aydin

N. Göktepe

Samsun

Memed

Sinob

H. Orucoğlu

M. M.

İstanbul

S. Uraz

Bolu

Özdamar

Trabzon

D. Eyiboğlu

Kocaeli

Ali Dikmen

Kâtib

Balıkesir

S. Görkey

Muğla

Dr. H. Avni Ercan

Yozgad

Ekrem Pekel

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Esas No. 3/306

Karar No. 11

8 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 numaralı ve 13 - VI - 1935 tarihli kanunun 6 ncı maddesinin tefsiri hakkındaki 3996 sayılı

ve 9 birinci kânun 1936 tarihli Başvekâlet tezkeresile bağlısı Maliye vekâletinin mucib sebepleri okundu ve bu tefsir hususu Maliye vekâleti Va-

ridat umum müdürü huzurile müzakere olundu.

Bahse mevzu olan 2785 numaralı kanunun 6 ncı maddesinde glükozdan resim alınması hükmünü taşıyan 2427 numaralı kanunun kaldırıldığı sarahatle yazılmakta ve bu resmin alınması için istinad edilecek başkaca hüküm kalmamış bulunmakta olduğundan meselenin tefsir ile halli mümkün görülmemiştir. Bununla beraber, Maliye vekâletinin mucib sebeplerinde de izah edildiği gibi, glükozdan alınagelmekte olan istihlâk resminin kaldırılması ne Hükümet ve ne de Yüksek Meclisçe derpiş edilmemiş, aksine olarak bu resmin tahakkuk ve tahsiline devam olunmuş ve bu düşünce ile de varidat bütçesine rakamlar konulmuştur. 2427 numaralı kanunun kaldırılması şeker istihlâk ve gümrük resmine taallüku dolayısıyla olmuş ve bu kanunun hükümleri içerisinde glükozdan alınacak istihlâk resmine aid hükmün de kaldırılması bir yanlışlık eseri bulunmuştur.

Diğer taraftan glüköz üzerine konulan istihlâk resmi glüköz istihsal eden fabrikalarca maliyete zammedilib müşteriden tahsil olunmuş bulunduğu cihetle yapılacak tashihten hususî mü-

essesese ve şahısların zarar görmeleri varid olmadığı gibi alınan bu resimlerin iadesi takdirinde asıl istihkak sahibi olacak müşterilere kadar yetiştirilmesi mümkün görülmemiştir.

Bu sebeble meselenin şeker istihlâk ve gümrük resmine taallük eden ve glükozdan alınacak resim miktarının arttırılması hakkında ayrıca bir hükmü ihtiva cyleyen ve halen Maliye encümeninde bulunan kanun lâyihasına bir hüküm ilâvesi suretile halli encümenimizce tensib edilmiştir.

Havalesi mucibince Maliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisad E. Reisi	M. M. Na.	Kâtib
Tekirdağ	Gazi Anteb	Niğde
Ş. Kesebir	Remzi Güres	Dr. R. F. Talay
Afyon K.	Zonguldak	Seyhan
Berç K. Türker	H. Karabacak	Esmâ Nayman
Aydın	Samsun	Ankara
H. Alataş	Ali Tunalı	A. Ulus
Gümüşane	Ankara	Giresun
Edib Tör	E. Demirel	M. Kılıç
İzmir		
Hamdi Aksoy		

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 17
Esas No. 3/306

9 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 13 - VI - 1935 tarihli ve 2785 sayılı kanunun 6 ncı maddesinin tefsiri talebi hakkındaki 9 - XII - 1936 tarih ve 6/3996 sayılı Başvekâlet tezkeresi ve merbutu İktisad encümenince müzakereden sonra encümenimize tevdi edilmiştir.

Encümenimiz; meselenin tefsire tahammülü olmadığı ve tahsil edilen resmin müstehlaklere iadesi mümkün olmayacağına göre vaziyetin bir tesisle halli icab edeceği yolundaki İktisad encümeninin mütaleasına iştirak etmiştir. Ancak İktisad encümeninin bahseylediği şeker istihlâk kanunu encümenimizce müzakere edilerek maz-

batası takdim kılınmış olduğundan keyfiyetin Bütçe encümenince derpiş edilmesi mütaleasile Yüksek Reisliğe sunulmasına karar verilmiştir.

Mal. En. Rs. N.	M. M.	Kâtib
Malatya	Isparta	Çankırı
M. Nedim Zuberi	Kemal Ünal	M. Önsay
Aza	Aza	Aza
Diyarbakir	Gümüşane	Yozgad
Huriye Öviz	Ş. Öndersev	E. Draman
Aza		Aza
İzmir		Manisa
Kâmil Dursun		Tahir Hitit

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler ilâvesine dair kanun lâyihası (1/662)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3937

23 - XII - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

2785 numaralı ve 13 - VI - 1935 tarihli Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler ilâvesine dair Maliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22 - XII - 1936 tarihinde Yüksek Meclise atılı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Mucib sebebler

Şeker fiyatlarının indirilmesi için yapılan incelemelerden sonra meriyet mevkiine konulan 2785 sayılı kanunla memleket dahilinde istihsal edilecek şekerin beher kilosundan alınacak istihlâk resmi, istihsal miktarı 55,000 tona varmaya kadar 4,10 kuruşa indirilmiş ve istihsal miktarının daha ziyade artması halinde alınacak istihlâk resminin yeniden tayin ve tesbiti kabul edilmiştir.

İttihaz edilen tedbirler kısa bir zamanda semeresini vermiş ve bir kaç senedenberi 50,000 tona kadar düşmüş bulunan istihlâk miktarı 935 malî senesi zarfında 70,000 tona kadar yükselmiş ve bu sebeble dahili fabrikaların istihsalâtı da 936 senesi için 65,000 ton üzerinden ayarlanmış olduğundan bahsi geçen kanun hükümlerine tevfikân alınacak istihlâk resminin yeniden tesbiti icab etmiş bulunmaktadır.

2785 sayılı kanunla tayin edilen istihlâk resmi nisbeti şeker maliyet fiyatına istinad ettirilmiş ve muhtelif istihsal miktarlarına nazaran bulunan maliyetlerle resim hadleri mezkûr kanunun esbabı mucibe lâyihasında tebarüz ettirilmiştir.

Şeker şirketinin İktisad vekâletince de teyid olunan ifade ve beyanına göre maliyetlerin tesbitinde istinad edilmiş olan unsurlar başta iki kısma ayrılabilir:

- A) İşletme anasırı,
- B) İşletme haricinde kalan anasır.

İşletme anasırı için alınan rakamlar her dört fabrikanın 1-9 senelik faaliyetleri dercesinde elde edilen malûmat ve tecrübelerle istinad ettirilen iş ve işletme haricinde kalan anasır da umumi vaziyete ve malûmata göre tesbit edilmiştir. Geçen bir buçuk senelik tecrübe neticesinde işletme anasırına aid rakamların hemen hemen tahakkuk ettirilebilmesi temin edilmiş olduğu ve fakat işletme haricindeki anasır için kabul edilmiş olan erkânın tahminî olmasına ve kredi, nakliye gibi bazı masrafların, tahmin edilen miktarın fevka çıkmasına ve bu sene pancarlara arız olan müstevli hastalık dolayısıyla, esasen marjızsız tutulmuş olan maliyet fiyatlarının, yükselmesine mebnî evvelece tesbit edilmiş olan miktarlarda tadilât irasının zarurî bulunduğu da mezkûr şirketin ifadesi cümlesinden bulunmuş ve İktisad vekâletince de bu iddia ve ifadeler teyid edilmiş olduğundan, bu miktarlar da alesseviye kilo başına (1,05) kuruş tenzilât yapılması zarurî görülmüştür.

Gerek fabrikaların işletme sahalarnudaki pancar ziraatına salih arazinin miktar ve vaziyetlerine ve münavebe şartlarına gerek fabrikaların normal kabiliyetlerine nazaran umumî şeker istihlâkimizin üst üste senevi 65 000 ton olarak hesap edilmesi lâzımgelceğinden, istihlâk resmi miktarının tayininde bu miktar esas olarak alınmış ve pancar ziraatından başlayarak şeker istihsalına kadar çok geniş bir çalışma manzumesi olan şeker sanayiinin daima karşılaşması mümkün olan tabii afetlere karşı koyabilecek bir vaziyete getirilebilmesini ve yukarıda arzedilen maliyet farklarının kapatılmasını ve şirketin ziraî sahada köylü için faydalı faaliyetlerini arttırabilme-

sinî teminen 65 000 ton istihsal için alınacak istihlâk vergisi kilo başına (5) kuruş olarak tesbit edilmiş ve istihsal haddi 65 000 tondan aşağı düştüğü takdirde beher 100 ton noksanlık için resim nisbetinin 0, 0195 kuruş tenzili ve istihsal 65 000 tondan yukarı olduğu takdirde beher yüz ton için resim nisbetininin 0,01 kuruş yükseltilmesi lüzumlu görülmüştür.

65 000 ton için tesbit edilen kilo başına beş kuruş vergi miktarı 2785 numaralı kanun esbabı mucibesinde gösterilmiş olan miktarlardan yukarıda arzedilen (1,05) kuruşluk tenzilâtın tatbikî suretile bulunduğu gibi 0,0195 ve 0,01 rakamları da yine mezkûr projede 55 000 ton için kabul edilen (4,10) ve 75 000 ton için kabul olunan (7,05) kuruş vergi hadlerinden (1,05) kuruş tenzilâtın icrası neticesinde elde edilen (3,05) ve (6) kuruş resim hadleriyle 65 000 tonluk istihsalde alınacak beş kuruş arasındaki vergi farkının beher yüz tona isabet eden miktarlarından ibaret bulunmaktadır.

Her senenin resim nisbeti istihsal miktarına bir sene evvel terkedilmiş küsurat mevcut ise bunların ilâvesile elde edilecek istihsal haddi üzerinden tayin edilecektir. Tesbit edilen istihlâk resmi nisbetleri şeker maliyetine istinad etmekte ve maliyetler ise her senenin istihsal miktarına göre değişmekte olduğundan her sene için tesbit edilecek olan resim nisbetinin o sene kampanyası mahsulünün miktar itibarile satışına başlandığı tarihten itibaren tatbikî zaruridir.

Bu itibarla lüzumsuz bir istif ve ambar masrafına yer verilmemesi için kampanya sıralarında satılacak şekerin mevcut stoklara mahsuben yeni mahsulden verilmesi veyahud evsafının tagayyürüne mahal bırakılmamak için stokların yeni mahsul ile değiştirilmesi ihtimalleri nazarı itibare alınmış ve yeni resmin geçmiş seneler mahsulünün miktar itibarile hitamile yeni sene mahsul miktarının satışına başlandığı günden itibaren tatbikî düşünölmüştür.

Fabrikaların senelik vasatî istihsali takriben 65,000 ton olmasına mukabil istihlâk bu seneki satış miktarına göre 70,000 tonu tecavüz edecektir. Bundan başka memleket dahilinde daima asgarî 30,000 ton kadar bir şeker stoku bulundurulması zarureti vardır. Bu itibarla 65,000 tondan fazla istihlâkin hariçten getirilecek şeker ile temini suretile dahilde bulunması zarurî olan stok miktarının tanzim ve tayinine Hükûmetin salâhiyettar kılması muvafık telâkki edilmiştir.

Daimî bir stok bulundurmak mecburiyeti bu stokun satış kıymeti kadar bir kredinin istimalden ıskatını tazammun eder. Şirketin sermaye vaziyeti buna müsaid olmadığı gibi bu hususta kullanacağı kredi faizinin şirkete tahmili de muhik ve mantıkî olmayacağından her sene Hükûmetçe satışına müsaade edilmeyecek olan şeker stokundan fabrikaların normal stok olarak kabul edilebilecek olan 15,000 tondan fazlasının satış kıymeti kadar kredi faizinin Hazinece şirkete tediyesi veya bu miktarda faizsiz avans verilmesi muvafık görölmüştür.

Şeker fabrikaları umumiyetle buldukları mntakaların coğrafî vaziyetine ve senenin iklim şartlarına göre ağustos iptidasile eylül on beşi arasında kampanyalarına başlamakta olduklarından faizi verilecek olan stokların her sene stoklarının asgarî miktara indiği tarihteki mevcuda göre tayin ve tesbit olunması ve faizin bu miktara göre hesap edilmesi muvafık görölmüştür.

Bir çok imalâtta yekdiğerinin yerine ikamesi mümkün bulunan şeker ve glikozun kendi sahalarında inkişaf etmeleri ve birbirlerine rakib bir vaziyete girmeleri umumî prensiplerimiz iktızasından olduğundan halen 4 kuruştan ibaret bulunan glikoz istihlâk resminin 1 kuruş ilâvesile 5 kuruş olarak tesbiti takib edilen gayenin ve piyasa şartlarının zarurî icablarındanır.

Kanun projesinin tanzim edildiği tarihlerde 1936 kampanyası mahsulünden kısmen satışa başlanmış olduğundan bu mahsulden satılanlardan 2785 numaralı kanunla mevzu miktarda vergi alınması bu kanunla takib olunan maksadı ihlâl edeceğinden bunlardan da yeni kanun hükmü dairesinde vergi alınmasını teminen projeye muvakkat bir madde ilâve olunmuştur.

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.

G. ve İn. Encümeni

Esas No. 1/662

Karar No. 6

28 - XII - 1936

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 23 kânunuevvel 1936 tarih ve 6/3937 numaralı tezkere ile Büyük Meclise sunulub encümenimize havale edilen 2785 numaralı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihası Varidat umum müdürü hazır olduğu halde encümenimizce müzakere edildi.

Kanunun esbabı mucibesi muvafık görülmüş ise de ne yapılması derpiş edilen değişikliğin ve ne de değiştirilmesi teklif edilen 2785 numaralı kanun mevzuu encümenimizi alâkadar etmediğinden salâhiyettar encümenlere tevdi edilmek üzere

Yüksek Reisliğe sunulmasına karar verildi.

G. ve İn. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Çorum	İstanbul	Balıkesir
İ. Eker	S. Uraz	S. Görkey
Aydm	Muğla	Eskişehir
N. Göktepe	Dr. H. Avni Ercan	Özdamar
Samsun	Trabzon	Yozgad
Memed	D. Eyyboğlu	Ekrem Pekel
Sinob	Kocaeli	
H. Orucoğlu	Ali Dikmen	

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Esas No. 1/662

Karar No. 8

4 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

2785 numaralı ve 13 - VI - 1935 tarihli şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler ilâvesine dar Maliye vekilliğine hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 22 - XII - 1936 tarihli içtimamda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası İktisad vekili ve Maliye vekâleti varidat umum müdürü hazır bulunduğu halde görüşüldü:

Mucib sebeblerle verilen izahat dinlenerek, kanun lâyihası esas itibarile kabul edilmiştir.

Şeker ihtiyacı her yıl değişebileceğinden fabrikaların istihsal miktarının kanun hükmü ile bağlanması muvafık görülmemeyerek evvelce olduğu gibi salâhiyetin Hükûmete bırakılması ciheti tercih olunmuştur.

Resim nisbeti ile bu nisbetin arttırılıp eksiltme miktarları aynen kabul olunmuş, Hükûmetin salâhiyetine bırakılan, hükümler ikinci maddede birleştirilmiş ve diğer şekle aid bazı tadillerle birinci madde yeniden tanzim edilmiştir.

İkinci maddeye şeker fabrikaları Türk anonim şirketinin her sene fabrikalarında istihsal miktarının Hükûmetçe tayini hükmü ilâve olunmuş, devredilecek stok dışardan sokulacak şeker miktarları gibi Hükûmetin salâhiyetine bırakılan cihetler de bu maddede toplanmıştır.

Şekerle glikozun istihlâk ve piyasa münasebetleri düşünülerek glikoz resminin arttırılması dair olan üçüncü madde aynen kabul olunmuştur.

Dördüncü madde şeklen değiştirilmiştir.

Muvakkat madde şeklen değiştirilmiştir.

5 ve 6 ncı maddeler aynen kabul edilmiştir.

Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. En. Reisi	M. M. N.	Kâtib
Tekirdağ	Gazi Anteb	Niğde
Ş. Kesebir	Remzi	Dr. R. Ferid Talay
Aza	Aza	Aza
Edib Tör	H. Dikmen	Berç Türker
Aza	Aza	Aza
A. Ulus Ali Tunalı	H. Karabacak	Hamdi Aksoy

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Karar No. 16

Esas No. 1/662

7 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkında ki 13 - VI - 1935 tarih ve 2785 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair olup Başvekâletin 23 - XII - 1936 tarih ve 6/3937 sayılı tezkeresiyle Büyük Meclise sunulan kanun lâyihası Gümrük ve inhisarlar ve İktisad encümenlerince müzakereden sonra encümenimize tevdi kılınmıştır. Lâyiha encümende Maliye ve İktisad vekâletlerinin hususî memurları bulunduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Verilen izahat dinlendi ve mucib sebebler ince-

lendi. Lâyiha encümenimizce esas itibarile kabul edildiği gibi İktisad encümenince yapılan tadiller de tamamen tasvib edildi. İktisad encümeninin tadili veçhile lâyiha Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. Reisi Na.	M. M.	Kâtib
Malatya	Isparta	Çankırı
M. Nedim Zabcı	Kemal Ünal	M. Önsay
Diyarbakir	Yozgad	Bursa
Huriye Öviz	E. Draman	Dr. G. Kahraman
Gümüşane	İzmir	
Ş. Öndersev	Kâmil Dursun	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 38

Esas No. 1/662

3/306

12 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve kanuna bazı hükümler ilâvesine dair olup Başvekâletin 23 - XII - 1936 tarih ve 6/3937 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası ve mezkûr kanunun 6 nci maddesinin tefsiri hakkındaki 6 - XII - 1936 tarih ve 6/3996 sayılı Başvekâlet tezkeresi diğer encümenlerin ayrı, ayrı mazbatalarile encümenimize verilmiş olmakla alâkaları itibarile birleştirilerek Maliye vekâleti Varidat umum müdürü ile İktisad vekâleti Sanayi umum müdürü hazır oldukları halde encümenimizce tetkik ve müzakere olundu.

Kanun lâyihasına aid esbabı mucibenin tetkikından ve verilen izahattan mezkûr 2785 numaralı kanunla tesbit edilen şeker istihlâk resminin şeker istihsal ve istihlâki nisbetlerine ve maliyet fiatleriyle amortismanlarına nazaran ve geçen tecrübelerden alınan neticelere göre

yeniden tesbitine zaruret hâsıl olduğu anlaşıl-mış ve bu sebeble İktisad encümeninin tadilen tesbit ettiği metin aynen kabul edilmiştir.

Tefsir talebine gelince : Diğer encümen mazbatalarında zikredilen sebeblerle bu işin tedvin yolile halli zaruretine encümenimizce de iştirak edilmiş ve bu sebeble hazırlanan muvakkat madde lâyihaya ilâve olunmuştur. Umumî heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	M. M.	Kâtib
Burdur	Trabzon	İstanbul
M. Şeref Özkan	Sırrı Day	F. Öymen
Balıkesir	Çorum	Diyarbakir
E. Adakan	Eyüb Sabri Akgöl	Rüştü Bekit
Edirne	Gümüşane	Kırklareli
F. Kaltakkıran	D. Sakarya	Ş. Ödül
Mardin	Muş	Maraş
R. Erten	Şevki Çiloğlu	A. Tirit

Sıvas

Şeker istihsali arttıkça bir nisbet dahilinde şeker fabrikalarımızın kârından alınmak üzere istihlâk resminin de arttırılması esasının görülen tecrübeye binaen memleket ekonomisi nefine terkedilerek şeker fabrikaları şirketinin istihsal nisbetinde artacak kârından ilk önce bu şirketin kuvvetlendirmek için kendisine kâfi derecede ihtiyat akçesi ayrabilmesi gibi bu gün kabul olmayan bir ihtiyacı tatmin etmek ve bundan sonra yine fazla kâr kalırsa bu kâr nisbetinde şeker fiyatını ucuzlatmak ve bu suretle şeker is-

tihlâki arttıkça şekerin ucuzlamasına ve ucuzladıkça da istihlâkin artmasına imkân verilmesi sayesinde şekerliliğimizin ve pancar ekimimizin inkişafını temin etmek fikrindeyim. Hazine geliri meselesine elgince, şeker istihsali arttıkça istihlâk resmi de yekûn itibarile artacağından Hazine gelirinde esasen fazlalık olacaktır. Memleket ekonomisi lehine bundan daha fazlasını beklememek lâzımdır. Çünkü aksi hal arzettiğim inkişafa mânidir.

Resmî Çıkar

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2785 numaralı ve 13 - VI - 1935 tarihli şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Dahildeki fabrikaların senelik istihalleri 65 000 ton olarak ayarlanır. Ve istihlâkin bu miktardan fazlası hariçten getirilir.

Tayin olunan miktardan fazla istihsal yapılmasına zaruret hâsıl olduğu takdirde bu fazlanın istihlâk ettirilmesi veya stoka ilâvesi Hükümetçe kararlaştırılır.

Senelik 65 000 ton istihsalde şekerin beher kilosundan beş kuruş istihlâk vergisi alınır. İstihsal miktarı 65 000 tondan aşağı olduğu takdirde bu verginin nisbeti beher 100 ton için 0,0195 kuruş tenzil edilmek ve fazla olduğu takdirde beher 100 ton için 0,01 kuruş ilâve olunmak suretile tayin olunur.

Yüz tonun küsuratı resim tayininde nazarı itibara alınmaz. Ve ertesi sene istihsaline zamm edilmek üzere terkedilir.

Yukarıki hadlere göre senelik istihsal için tayin edilen resim nisbeti son kampanya mahsulünün miktarı itibarile satışa başlanmasile tatbik olunur.

Ancak 12 - VI - 1935 tarih ve 2785 sayılı kanunun neşri tarihinde mevcut bulunan stokların zararını telâfi için dahilde istihsal edilip mezkûr tarihten itibaren satılmış ve satılacak olan şekerin miktarı 200 000 tona baliğ oluncaya kadar bu kanunla tayin olunan nisbetlerden 1,40 kuruş tenzilât yapılır.

MADDE 2 — Türkiye şeker fabrikaları anonim şirketinin her sene kampanyasına devredeceği şeker stoku Hükümetçe tayin edilir. Hazine şirkete bu stokun 15 000 tondan fazlasının faizini tediye ve yahud bunun kıymeti kadar faizsiz avans verir.

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 numaralı kanuna müzeyyfel kanun lâyihası

MADDE 1 — Şeker istihlâk ve gümrük resimleri hakkındaki 2785 numaralı kanunun birinci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

«Birinci madde — Şeker fabrikalarının istihsal edecekleri şekerin kilosundan 65 bin ton senelik istihsal esasına göre 5 kuruş istihlâk resmi alınır. İstihsalin 65 bin tondan az olduğu senelerde her yüz ton için bu resimden 0,0195 kuruş tenzil ve fazla olduğu senelerde de her yüz ton için bu resme 0,01 kuruş zammolunur.

Yüz tonun kesirleri resim tayininde gelecek sene istihsaline ilâve edilmek üzere terkedilir.

Bir sene istihsaline için yukarıdaki fıkralara göre tayin edilen resim nisbeti o seneki istihsalin miktarı itibarile satışa başlanınca tatbik olunur ve resim tayinine esas tutulan istihsal miktarı tamamen satılmaya kadar devam eder. Ancak 12 - VI - 1935 tarihinde mevcut stokların zararını telâfi için dahilde istihsal edilip mezkûr tarihten sonra satılmış veya satılacak olan şekerler iki yüz bin tona baliğ oluncaya kadar bu kanunla tayin olunan resim nisbetlerinden kiloda 1,40 kuruş ayrıca tenzil edilir».

MADDE 2 — Hükümet, Türkiye şeker fabrikaları Türk anonim şirketinin her sene kendi fabrikalarında istihsal edecekleri şekerle ertesi sene kampanyasına devredeceği stok miktarını ve istihlâkin istihsalinden fazla kısmı için hariçten şeker ithali veya stoktan lüzumu kadarının sarfı hususlarını tayine salâhiyettardır. Yıl icabı kabul olunan miktardan az istihsal olduğu senelerde noksanını ve çok istihsal olduğu senelerde de fazlasını şirket stoklarıyla tevzin edebilir. Şirketin muhafazaya mecbur tutulacağı stok şekerin on beş bin tondan fazlası için Maliye vekili şirkete bu fazla şeker bedeli kadar faizsiz avans itasına veya bu fazla şekere aid faizi ödemeğe mezundur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — İktisad encümeninin birinci maddesi aynen

MADDE 2 — İktisad encümeninin ikinci maddesi aynen

Hü.

İk. F.

MADDE 3 — Dahildeki fabrikalarda istih-sal edilecek glikozun kilosundan beş kuruş istihlâk resmi almır.

MADDE 4 — Bu kanuna muhalif bulunan hükümler mülgadır.

MUVAKKAT MADDE — 1936 kampanya-sında istihsal olunan şekerlerden dahi bu kanun-birinci maddesinde gösterilen miktarda ver-gi almır.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 6 — Bu kanun hükümlerinin icra-sma İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

22 - XII - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha V. V.	Mal V.
Ş. Kaya	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Rana Tarhan	Muhlis Erkmen

MADDE 3 — Aynen.

MADDE 4 — Şeker istihlâk ve gümrük re-simleri hakkındaki 2785 numaralı kanunun bu kanuna uymayan hükümleri mülgadır.

MUVAKKAT MADDE — 1936 kampanya-sında istihsal olunan şekerler için dahi bu ka-nun hükmü tatbik olunur.

MADDE 5 — Aynen.

MADDE 6 — Aynen.

B. E.

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen

MADDE 4 — İktisad encümeninin dördüncü maddesi aynen

MUVAKKAT MADDE 1 — İktisad encümeninin muvakkat maddesi aynen

MUVAKKAT MADDE 2 — 17 - VI - 1935 tarihinden bu kanunun neşri tarihine kadar glüköz istihlâk resmi 2427 numaralı kanuna göre alını.

MADDE 5 — Hükümetin beşinci maddesi aynen

MADDE 6 — Hükümetin altıncı maddesi aynen

